

SURADNJA S BEOGRADOM „POGORSANA“

Author: [IWPR](#)
[ICTY](#)

Karla del Ponte tvrdi da Beograd nije iskren u navodnim nastojanjima da pronadje preostale bjegunce. Glavna tuziteljica Haskog tribunala, Karla del Ponte (Carla Del Ponte), izjavila je da se u suradnji Srbije i Crne Gore (SCG) s Haskim tribunalom tokom posljednjih nekoliko mjeseci desilo vidno „pogorsanje“.

U svom sestomjesečnom izvjestaju podnesenom Vijecu sigurnosti Ujedinjenih naroda u Njujorku, tuziteljica je konstatirala kako Beograd „nema ozbiljan, jasan akcioni plan“ za privodjenje sestorice preostalih bjegunaca.

Del Ponteova je otvoreno kritizirala Vojsku SCG, tvrdeći da ona, odbijajući osigurati uvid u ključne vojne dokumente – „kako aktivno, tako i pasivno“ – nastavlja ometati pokrenute istrage.

Tuziteljica je „ironijom“ nazvala okolnost da su se pojedini vojni dokumenti pred Tribunalom pojavili zahvaljujući svjedocima obrane na sudjenju bivšem jugoslavenskom predsjedniku, Slobodanu Milosevicu. „Od koga su ih oni dobili, ako ne od onih koji ih nama uskracuju?“, upitala je ona.

Del Ponteova je, međutim, ovu priliku iskoristila i za kritiku na račun međunarodne zajednice, koja još uvijek nije uhapsila ključnu dvojicu optuženika – ratnog vodju srpskog entiteta u Bosni, Radovana Karadzica, kao i tadašnjeg vojnog zapovjednika bosanskih Srba, Ratka Mladica. Njih dvojicu se tereti za genocid, a činjenicu da su još uvijek na slobodi Del Ponteova je opisala kao „glavnu smetnju uspjehu naseg rada“.

Opisujući situaciju koja je vladala u proteklom desetljeću kao „igru macke i misa“ – pri čemu je međunarodna zajednica bila macka koja je stavila „povez preko oćiju“, dopustajući misevima da „bježe iz rupe u rupu“ – tuziteljica je oštro kritikovala odsustvo koordinacije i razmjene informacija između njenog ureda s jedne, te država-clanica NATO-a, s druge strane.

Takvu konstelaciju nazvala je „disfunkcionalnom situacijom“.

Tek je nakon pada Milosevica, po riječima Del Ponteove, međunarodna zajednica počela ispoljavati stvarnu želju za privodjenjem bjegunaca najvišeg ranga. No, čak ni to nije značilo uspostavljanje koordinacije, pa su tako ovom prilikom spomenute i „nekorisne mjere“ poduzimane od strane međunarodnih snaga u Bosni i Hercegovini (uključujući NATO).

Del Ponteova je izjavila kako pogotovo Karadzic „uziva sve blagodeti“ proistekle iz činjenice da međunarodna zajednica funkcionira „neorganizirano“.

Tuziteljica je podvukla i to da će njeni partneri u potrazi za Karadzicom i Mladicom ubuduće biti vlade Srbije i Crne Gore, kao i relevantne vlasti u Bosni. Ona je, međutim, međunarodnu zajednicu pozvala da i dalje „politički potice“ i ohrabruje lokalne vlasti da izvedu spomenuta hapsenja.

Del Ponteova je istakla i kako se – ubrzo po uspostavljanju novog nacina suradnje, koji se sastoji u ubrzanoj razmjeni dostupnih podataka – „situacija u posljednje vrijeme pocela popravljati“.

U tom smislu, ona se pozvala na zbivanja u vezi s Hrvatskom, koja su nedavno rezultirala uspješno izvedenom operacijom hapsenja jednog optuzenika najviseg ranga – generala Ante Gotovine. Naime, ukazala je na kombinaciju „politicke volje i operativne efikasnosti“ koja je do spomenutog hapsenja i dovela.

Pohvalila je pritisak koji su na Hrvatsku izvršili Brisel i Vasington, koji su Hrvatskoj zaprijetili uskracivanjem pristupa EU-u i NATO-u, sto je Zagreb prisililo da se ozbiljnije posveti lociranju Gotovine.

Ovakav bi pristup, po tuziteljcinim rijecima, mogao „posluziti kao model“. Pojasnila je da pritom na umu ima mali tim „visoko motiviranih i visoko profesionalnih pojedinaca“, koji su, pod rukovodstvom drzavnog tuzioca – zahvaljujuci snaznoj podrsci politickog rukovodstva – uspjeli obaviti zadatak.

Od sestorice preostalih bjegunaca, petorica se – po rijecima Del Ponteove – nalaze u dometu srpskih vlasti.

Jedan od njih se jos uvijek navodno skriva u Rusiji. Radi se o bivšem generalu Vlastimiru Djordjevicu, kojeg se, zajedno s jos trojicom srpskih generala, tereti za zbivanja na Kosovu tokom 1999. Sudjenje bi trebalo poceti polovinom 2006., a ured tuzilastva je u lipnju/junu ove godine ruskim vlastima proslijedio podatke po kojima okrivljeni boravi u Rostovu na Donu. Medjutim, nikakvih novijih tragova nije bilo.

Del Ponteova je, zbog nacina na koji joj dostavljaju neophodnu dokumentaciju, kritizirala i administraciju Ujedinjenih naroda na Kosovu. Istakla je i da je suradnja UN-a u zastiti svjedoka „ponekad daleko od optimalne“, dodajuci da su nedavne oslobadjajuće presude, koje su u Hagu izrecene dvojici zapovjednika Oslobodilacke vojske Kosova (OVK), vjerojatna posljedica cinjenice da su svjedoci „bili zastraseni ili uplaseni“.

Ujedinjenim narodima se obratio i novi predsjednik Tribunala, sudac Fausto Pokar (Fausto Pocar).

On se osvrnuo na pitanje hoće li Tribunal uspjeti ispuniti vlastiti mandat do isteka 2008., kada istice rok koji mu je odredilo Vijeće sigurnosti. Poput svog prethodnika, i Pokar je ponovio da bi posao mogao biti okončan do isteka 2009. – sto ce zavisiti od veceg broja faktora, ukljucujuci i to hoće li preostali haski bjegunci biti pravovremeno uhapseni.

„Tribunal jednostavno ne moze prestati s radom dok i oni ne budu privedeni pravdi“, rekao je on.

Sudac Pokar ukazao je i na povecanje obima posla u Tribunalu, jer se – u odnosu na studeni/novembar 2004. – za oko 50 posto povecao broj zatocenika koji u Hagu cekaju na pocetak sudjenja. Trenutno 45 optuzenika ocekuje da im pocnu sudjenja, koja ce se odvijati u okviru 18 sudskih postupaka.

Predsjednik je spomenuo i jos neke faktore koji ce utjecati na brzinu kojom ce sudski procesi biti okončavani. Jedan od njih je i broj optuzenika ciji ce slucajevi biti prepusteni lokalnim sudovima; drugi je objedinjavanje postupaka, pri kojem se optuzenicima koje se tereti po istoj osnovi organizira jedinstveno sudjenje.

S tim u vezi, predsjednik je iznio i izvjesne rezerve spram spajanja sudskih postupaka, napominjuci kako „utjecaj objedinjavanja na efikasnost rada Tribunala jos uvijek nije dovoljno istrazen“. Naglasio je da bolest jednog od optuzenika u takvim postupcima za sobom povlaci i odlaganje citavog procesa.

Sudac Pokar je suradnju s Hrvatskom opisao kao „zadovoljavajucu“, a s Bosnom kao „veoma dobru“ (potonja ocjena ne vazi i za Republiku Srpsku). Novi predsjednik zalozio se za proizvodetak pritiska na Srbiju i Crnu Goru, a u cilju predaje svih odbjeglih optuzenika.

Pokar je Ujedinjene narode pozvao da nastave pomagati Tribunal tako sto ce pokazati da „medjunarodna zajednica nece tolerirati genocid, ratne zlocine i zlocine protiv covjecnosti, te da nece dopustiti da oni ostanu nekaznjeni“.

Janet Anderson je voditeljica projekta IWPR-a u Hagu.

Location: Kosovo

Focus: Medunarodni krivicni sud za bivsu Jugoslaviju

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/suradnja-s-beogradom-pogorsana>